



BEZOEKERSCENTRUM
LEUDAL



Jaarverslag 2023

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Terugblik 2023	3
Partners bezoekerscentrum	4
Bestuur en organisatie	4
Ontwikkelperspectief bezoekerscentrum leudal	6
Financiën	10
Ondertekening	11
Bijlage: Interne partners	12

Graag presenteren we hierbij het jaaroverzicht 2023. Na de inleiding met een terugblik over het afgelopen jaar zijn ook de verkorte jaarverslagen van onze interne partners bijgesloten.

B&W besluit 3879 van 6 december 2022

Het gebouw te behouden t.b.v. een natuur-educatieve functie en als toegangspoort tot het natuurgebied 'Het Leudal';
Niet te investeren in het door de Bezoekerscentrum Leudal voorgelegde project omdat onvoldoende is onderbouwd dat het plan aansluit op de toekomstige ontwikkelingen binnen dit gebied en het plan onvoldoende aansluit bij de doelstellingen van de provincie;
Onderzoek te laten verrichten naar de kansrijke ontwikkelrichtingen van het gebied waarin het Bezoekerscentrum Leudal zich bevindt en de functie die het BCL, mede in relatie tot het regionale project 'The Big Five', hierin kan vervullen. Een deskundig bureau hiervoor een ontwikkelplan op te laten stellen.

Dit besluit heeft dit jaar een aantal ontwikkelingen in gang gezet. Zo is in overleg met de gemeente besloten om het direct noodzakelijke onderhoud op te pakken. Dat heeft geleid tot een lijst van noodzakelijk onderhoud waarmee de gemeente inmiddels heeft ingestemd en in gang is gezet. Zaken zoals onderhoud aan de luchtcirculatie en de temperatuurhuishouding worden aangepakt; met name voor ons museum een noodzakelijke aanpassing. Ook is de houtconstructie gecontroleerd. Hieruit bleek het noodzakelijk om een van de draagbalken te restaureren. De alarminstallatie die niet meer onderhouden kan worden, gaat vervangen worden. En verder zijn de lekkages in het dak verholpen, is een rotte deur vervangen en is een schilderbeurt voor het gebouw ingepland. Wij zijn natuurlijk blij met deze eerste stappen. Maar belangrijker is het aangekondigde onderzoek naar de ontwikkelrichtingen van het gebied en de functie van het Bezoekerscentrum hierin. Voor dit onderzoek heeft medio 2023 het bedrijf Leisurebrains van de gemeente de opdracht gekregen. En in december 2023 is hun eindrapport¹ aangeboden aan de gemeente en een samenvatting treft u aan in dit jaarverslag.

¹ Ontwikkelperspectief Bezoekerscentrum Leudal, Leisurebrains, dec 2023

PARTNERS BEZOEKERSCENTRUM

Het Bezoekerscentrum biedt alleen onderdak aan organisaties die de milieu-educatieve doelstellingen van de gemeente onderschrijven én uitdragen of zorgdragen voor het beheer van het cultureel erfgoed in onze gemeente. Een kort verslag van hun activiteiten vindt u in de bijlage bij dit verslag. Op dit moment zijn onze partners:

- **Groen Hart Leudal:** Milieu en natuureducatie
- **Studiegroep Leudal:** Museum en zorg natuur milieu en cultureel erfgoed
- **Monument van verdraagzaamheid:** Cultureel erfgoed
- **Imkervereniging Roer en Leudal:** Milieu en natuureducatie
- **VELT:** Milieu en natuureducatie
- **St Elisabeth molen:** Cultureel erfgoed
- **IVN Roermond e.o.:** Milieu en natuureducatie

Bestuur en organisatie

SAMENSTELLING BESTUUR

Sjoerd van der Schuit	Voorzitter
Geert van Roij	Penningmeester
Jeannette Isendoorn	Secretaris
Conny Roukens	PR & Communicatie
Ron Van Pol	Huisvesting

In de statuten is vastgelegd dat de stichting wordt bestuurd door een bestuur, bestaande uit een door het bestuur te bepalen aantal personen van tenminste drie en ten hoogste vijf. De leden worden benoemd door het bestuur op voordracht van de interne partners waarbij het streven is dat minimaal twee bestuurders afkomstig zijn uit de organisatie van de interne partners.

Alle interne partners nemen ook deel aan de voorjaarsvergadering en najaarsvergadering van het bestuur waarin de besluiten worden genomen over de jaarplannen, jaarverslagen en de financiële planning en verantwoording.

DE STICHTING BEZOEKERSCENTRUM STELT ZICH TEN DOEL:

1. Het (doen) organiseren en faciliteren van activiteiten ter bevordering van het behoud, ontwikkelen, vergroten, uitdragen en vergaren van kennis over cultuurhistorie, natuur, milieu en landschap in het breder kader van duurzame ontwikkeling.
2. Bewustwording te initiëren bij inwoners en bezoekers van de gemeente Leudal op het terrein van:
 - Natuur, cultuur, historie, erfgoed en de streek;
 - Mogelijkheden van toerisme en recreatie in de gemeente Leudal;
 - Duurzaam gebruik van natuur, cultuur, historie, erfgoed en de streek;
3. Verbindingen leggen tussen lokale en regionale organisaties actief in relatie tot voornoemde doelen;

DE STICHTING BCL TRACHT HAAR DOEL TE BEREIKEN DOOR:

1. Beheer en exploitatie van het bezoekerscentrum.
2. Het ontwikkelen en handhaven van een handzame organisatiestructuur waarbij de interne partners het Bezoekerscentrum Leudal efficiënt doen functioneren conform afgesproken taakstellingen.
3. Onderdak bieden aan natuurlijke- en rechtspersonen, die als interne partners van de stichting Bezoekerscentrum in en nabij het Bezoekerscentrum Leudal activiteiten ontwikkelen met nauwe relatie tot genoemde doelstellingen.
4. Het stimuleren en faciliteren van initiatieven in breedste zin met betrekking tot voornoemde doelen
5. Ontwikkelen en onderhouden van samenwerkings- en activiteitenconvenanten tussen bestuur van de stichting Bezoekerscentrum en haar partners en op basis hiervan ontwikkelen en realiseren van activiteiten die de afzonderlijke partners overstijgen.
6. Het leggen van verbindingen met en tussen lokale en regionale organisaties actief in relatie tot voornoemde doelen en het stimuleren en faciliteren van een gemeenschappelijk beleid.
7. Zoveel mogelijk samen te werken met andere instellingen en organisaties die op vergelijkbare en/of aansluitende terreinen werkzaam zijn.
8. Het realiseren en onderhouden van contacten met de gemeente Leudal en aangrenzende gemeentes, provincie Limburg, samenwerkingspartners, exploitant van restaurant St. Elisabeths' Hof en alle andere personen en organisaties relevant voor de realisatie van de doelstellingen van de stichting Bezoekerscentrum.
9. Periodiek verwoorden van de gemeenschappelijke doelen die voormelde partijen met de stichting Bezoekerscentrum Leudal verbindt.
10. Het bevorderen van museale activiteiten en van tentoonstellingen.
11. Alle andere middelen die aan het doel dienstig zijn.

ONDERZOEKSOPDRACHT

De gemeente vraagt om in samenwerking met het bestuur van Bezoekerscentrum Leudal een plan op te stellen dat het toekomstbestendig ontwikkelperspectief toont met als hoofdvraag: Hoe ziet Bezoekerscentrum Leudal eruit als zijnde hét informatie- en inspiratiecentrum van het Leudal?

AMBITIE BEZOEKERSCENTRUM

Het Bezoekerscentrum heeft de volgende ambities geformuleerd

HET GEBOUW IS DUURZAAM EN ENERGIENEUTRAAL

Een natuureducatiecentrum moet natuurlijk een voorbeeld zijn van duurzaamheid. Het bezoekerscentrum gaat voor nul op de meter met een warmtepomp (aardwarmte), aansluiting op de St. Elisabethmolen en zonnepanelen. Zonnepanelen hebben hun grootste rendement in de zomer terwijl de watermolen vooral in de wintermaanden het meest kan produceren. De groene elektriciteit die de St. Elisabethmolen nu opwekt, gaat alleen naar het restaurant en is niet doorgeschakeld naar het bezoekerscentrum. Graag ziet het bestuur van het bezoekerscentrum dan ook de aansluiting op de molen gerealiseerd. Deze aansluiting en een voor het publiek zichtbare actuele- en jaarproductie kunnen bijdragen aan de duurzaamheid van het gebouw en de duurzame uitstraling naar de bezoekers. Daarbij willen zij de bezoekers ook laten zien hoe het werkt. Verder dient de hemelwaterafvoer afgekoppeld te worden van de riolering en benut te worden voor toepassing in en om het gebouw. Het bestuur van het bezoekerscentrum wil op een natuur-educatieve manier laten zien hoe de hemelwaterafvoer werkt en hoeveel groene energie er wordt opgewekt door watermolen, zonnepanelen en warmtepomp

UPGRADE MUSEUM

Het museum verdient een aanpassing aan de tijd. Meer interactief en met digitale ondersteuning. De plannen hiervoor liggen klaar, maar het vraagt een aanpassing van het gebouw opdat het museumklimaat voldoet aan de eisen van de tijd. Nu vragen we een kleine vergoeding voor een bezoek en 125 donateurs kunnen het museum gratis bezoeken. Aansluiting bij de Museumjaarkaart is een van de wensen die alleen mogelijk is als het museum die uitstraling krijgt. Onder de noemer 'Nieuwe beleving van het Leudal' heeft de Studiegroep recent een beleidsplan geschreven voor de periode 2023-2025. Intussen is met de uitvoering van deze plannen gestart en zijn nadere ideeën voor de modernisering van het museum ontwikkeld. Relevant daarbij is de steeds verdergaande digitalisering die binnen de museumwereld is gestart.

VERGROTEN EN REVITALISEREN ENTREERUIMTE

De ingangruimte moet groter worden gemaakt. In de oorspronkelijke plannen is de muur met de tentoonstellingsruimte met meer dan 2 meter verplaatst. Als de huidige grens wordt aangehouden, is het noodzakelijk de muur tussen de huidige balieruimte en de labruimte te verwijderen en de bekisting rondom de pilaren te verwijderen. Beide ingangen, aan voorzijde en zijkant, dienen daarbij te voldoen aan de wettelijke eisen. Bij voorkeur 120 cm, omdat mensen elkaar moeten kunnen passeren (zie ook het Bouwbesluit 2012). Verder blijkt uit onderzoek dat een toegankelijk gebouw/bedrijf zorgt voor 20-25% meer klanten. Ook is het Bezoekerscentrum Leudal minder geschikt voor rolstoelgebruikers. De ingang is smal en ook in het gebouw zijn de deuren en toiletten niet echt geschikt voor rolstoelgebruikers. Daarbij is de ontvangstruimte erg klein. Met 4 mensen is het vol en kunnen de bezoekers zich nauwelijks bewegen.

Bezoekerscentrum Leudal wil dan ook naar minstens een verdubbeling van de huidige ruimte opdat minstens 15 personen gelijktijdig binnen kunnen komen en informatie kunnen ophalen. Wettelijk is de gemeente sinds 2017 verplicht het gebouw aan de eisen voor rolstoelgebruik te laten voldoen.

ZICHTBAARHEID VANAF DE WEG VERGROTEN

De ingang van Bezoekerscentrum Leudal is nauwelijks zichtbaar voor de bezoekers. Willen we de natuur-educatieve functie en informatiefunctie goed kunnen vervullen, moet deze vanaf de weg en parkeerplaats zichtbaar zijn. Wij willen het gebouw “meer smoel” geven. De voorzijde van het gebouw bepaalt mede het gezicht van het historische gebouw. Het beeld boven de deur heeft dan ook een gezichtsbepalende waarde die we adviseren te behouden, evenals de ingang aan die zijde. We vinden het belangrijk dat het gebouw zoals het er nu staat zoveel mogelijk in ere gehouden wordt. De zijkant van het gebouw kent een tweede ingang die zonder veel ingrijpen geschikt gemaakt kan worden om de entreeruimte beter toegankelijk te maken.

HET GEBOUW IS DUURZAAM EN ENERGIENEUTRAAL

De verduurzaming van het pand vinden we niet meer dan logisch. Wij onderschrijven dit als een gewenste ambitie en we adviseren de gemeente Leudal om het centrum daarin te faciliteren. Feitelijk hoort elk (publieks)gebouw in 2023 verduurzaamd te zijn, zeker een gebouw met een dergelijke voorbeeldfunctie. We denken dat de mogelijkheid om het opwekken van energie via de watermolen zichtbaar te maken, zeer educatief kan zijn voor kinderen.

UPGRADE MUSEUM

We onderschrijven deze ambitie als hard nodig. Een combinatie met de herinrichting van de expositie vinden we eveneens logisch. Dat is een periodieke aangelegenheid. We adviseren herhaaldelijk te onderzoeken of het museum meer geïntegreerd kan worden in het geheel, waarbij ook niet langer entree betaald hoeft te worden. De opbrengsten zijn zeer gering en het betalen van een entree werpt absoluut een drempel op, hoe mooi de collectie dan ook mag zijn.

TOEGANKELIJKHEID VOOR MINDERVALIDEN CREËREN

Ook deze ambitie onderschrijven we en vinden we niet meer dan logisch anno 2023. Het zijn basale faciliteiten die nodig en gewenst zijn. We zetten echter vraagtekens bij de lift naar de eerste etage waaraan in eerste instantie werd gedacht. Er is momenteel al een stoellift aanwezig. We kregen de indruk, toen we ter plekke waren, dat deze al voorziet in de oplossing. We adviseren het bestuur van het bezoekerscentrum in haar afweging de museum normen m.b.t. toegankelijkheid te hanteren om te voldoen aan de eisen zonder dat de kosten qua investeringen daardoor fors oplopen.

VERGROTEN EN REVITALISEREN ENTREERUIMTE

Het vergroten van de entreerimte heeft volgens ons een enorme meerwaarde als dit leidt tot integraliteit tussen informatiebalie, museum en horeca. We zien de toekomstige bezoekers toename daarbij in mindere mate ontstaan bij de informatiebalie. De behoefte aan informatie zal alleen maar verder afnemen en verschuiven naar digitale informatie. De nadruk van de verandering moet aansluiten bij een grotere beleving. Zien, voelen, ruiken, horen en proeven zijn essentieel voor een blijvende ervaring. De interesse om het museum te bezoeken, kan volgens ons worden vergroot door de entree gratis te maken en in te zetten op exposities die bezoekers verleiden vervolgens het museum op de eerste etage te bezoeken.

SAMENWERKING MET DE HORECA

Samenwerking met de horeca-uitbater zal een relevante doelstelling moeten worden om te komen tot hét informatie- en inspiratiecentrum van het Leudal. We denken dat hier een cultuurverandering en de nodige wilskracht en creativiteit voor nodig is. Mogelijk gaat dit beter als er op termijn sprake is van een andere uitbater, maar ook in de tussentijd moet de hand naar elkaar worden uitgestoken. Er is nu feitelijk sprake van twee werelden.

AANBEVELINGEN AAN DE GEMEENTE LEUDAL

Ondersteun Bezoekerscentrum Leudal bij de transitie naar hét informatie- en inspiratiecentrum van het Leudal. We zijn van mening dat dit rapport meer dan duidelijk maakt wat er tegenover staat. We geven daarbij de volgende adviezen

EXPLOITATIEBEGROTING

Het bestuur van Bezoekerscentrum Leudal stelt het volgende: ‘De energiekosten zijn de afgelopen jaren de pan uit gerezen. Wij hebben in 2022 bijna 38% van onze gemeentelijke subsidie uitgegeven aan gas en elektra. Wij komen de laatste jaren structureel bijna €10.000 tekort. Wij hebben de gemeente gevraagd om de subsidie aan te passen aan de inflatie, maar tot op heden geen antwoord.’

We adviseren de gemeente om hierover met het bestuur van Bezoekerscentrum Leudal in overleg te treden. Mogelijk is dit probleem opgelost door te investeren in duurzaamheid. Ons advies: geef hier prioriteit aan.

INVESTERINGSBEGROTING

Bij de eerste aanvraag vanuit Bezoekerscentrum Leudal naar de gemeente werd een begroting meegestuurd, welke in 2021 door het bestuur geactualiseerd werd. Medio 2023 hebben we deze wederom op basis van de hieronder genoemde index bijgesteld. We hebben duurzaamheid

opgenomen als een pro memoriepost die verkend moet worden door de gemeente Leudal. De modernisering van het Leudal museum komt voor kosten van de Studiegroep. Daarom hebben we die ook als pro memoriepost opgenomen. We adviseren het college van B&W van de gemeente Leudal in overleg te treden met het bestuur van Bezoekerscentrum Leudal en een maximaal bedrag af te spreken voor de gehele transitie waar ook politiek draagvlak voor is. Het bestuur van Bezoekerscentrum Leudal realiseert zich dat niet alles kan en dat er mogelijk keuzes gemaakt moeten worden. Op basis van een richtinggevende uitspraak rondom een taakstellende begroting, kan het bestuur van Bezoekerscentrum Leudal actuele offertes opvragen. Mogelijk kan er een ambitie aan worden gekoppeld om aantoonbaar meer bezoekers te trekken nadat de aanpassingen zijn doorgevoerd. Zie onze eerdere opmerkingen over de haalbaarheid die wij zien, zeker als meer scholen gebruik maken van de locatie en voorzieningen.

Beoogde investeringen exclusief BTW (afgerond)	
Het pand verduurzamen	PM gemeente
Toegankelijkheid voor mindervaliden creëren Ingang verleggen of verbeteren Entreeruimte vergroten	€ 528.314,00
Herinrichting expositie museum	PM Studiegroep
Actualisatie prijspeil augustus 2021 + 9 %	€ 575.862,00
Actualisatie prijspeil juli 2023 + 17,7% (gebaseerd op index nieuwbouwwoningen waarbij index eind 2021 op 116,9 stond en in mei 2023 op 134,6). Voor Utiliteitsbouw hebben we geen actuele en betrouwbare cijfers kunnen vinden. Dit is dus een globale inschatting. Actuele offertes moeten dit bedrag uiteindelijk concretiseren.	€ 677.789,00
Afgerond	€680.000,00

FINANCIËN

De Jaarrekening 2023 is separaat ingediend bij de gemeente Leudal.

ONDERTEKENING

Haalen, maart 2024,

Namens het bestuur van het Bezoekerscentrum Leudal,



De voorzitter

Secretaris

Sjoerd van der Schuit

Jeannette Isendoorn

Getekend

Getekend

BIJLAGE: INTERNE PARTNERS

- Stichting Studiegroep Leudal e.o.
- Stichting Groen Hart Leudal
- Imkervereniging Roer- en Leudal
- Velt Leudal
- Stichting Herdenkingsmonument Militairen
- Stichting St. Elisabethmolen



STICHTING STUDIEGROEP LEUDAL E.O.

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

De Stichting Studiegroep Leudal e.o. heeft als doel "het behoud, herstel en bescherming van de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van het Leudal en zijn omgeving ten behoeve van bewoner en bezoeker". Het werkgebied van de stichting strekt zich uit over het Leudal en zijn omgeving en wordt begrensd door de Maas, het kanaal Wessem-Nederweert, de Noordervaart en het afwateringskanaal dat de Noordervaart verbindt met de Maas. Om aan die doelstellingen te kunnen blijven werken zijn er diverse werkgroepen met gespecialiseerde vrijwilligers. Er is een overkoepelend bestuur. Naast de bestuursleden nemen ook de kartrekkers van de werkgroepen deel aan de bestuursvergaderingen om zo de lijnen zo kort mogelijk te houden.

De stichting telt ongeveer 50 vrijwilligers. Het Tijdschrift Rondom Leudal heeft circa 600 abonnees waarvan er 125 ook donateur zijn.

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN:

De stichting heeft ten doel het bevorderen van de belangstelling voor natuur, landschap en cultureel erfgoed van de gemeente Leudal en omgeving, in de meest uitgebreide zin.

Zij tracht dit doel te bereiken, in hoofdzaak door:

- Promotie van recreatieve en toeristische mogelijkheden
- Kennis- en informatiecentrum te zijn
- Gebiedsgerichte informatie te verstrekken
- Organiseren van excursies voor groepen en particulieren
- Organiseren van activiteiten voor de jeugd in basisschoolleeftijd
- Het geven van gastlessen op scholen van primaire onderwijs
- Het bevorderen van duurzaamheid

De Stichting telt ongeveer '75 vrijwilligers.



IMKERVERENIGING ROER- EN LEUDAL

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

Afdeling Roer en Leudal van De Nederlandse bijenhouders vereniging, (NBV), stelt zich het volgende ten doel;

- Behartigen van de belangen van de imkers
- Verbeteren van de dracht
- Het bieden van diverse cursussen.
- Voorlichting over de honingbij én andere insecten aan scholen en volwassenen

De vereniging telt ongeveer 140 leden.



VELT LEUDAL

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

Velt (vereniging voor ecologisch leven en tuinieren) Leudal brengt mensen samen op weg naar ecologisch leven met praktische informatie, wonderlijke belevenissen en gefundeerde opinies. Velt geeft ecologisch leven vorm in huis, tuin en daarbuiten door diverse activiteiten zoals lezingen en cursussen en beheert een ecologische tuin achter het Bezoekerscentrum.

De vereniging telt ruim 130 leden en 16 vrijwilligers.



DE STICHTING HERDENKINGSMONUMENT MILITAIREN

HET MONUMENT VAN VERDRAAGZAAMHEID

MONUMENT of TOLERANCE

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

Stichting Herdenkingsmonument Militairen.

- Onderhouden van het Monument van Verdraagzaamheid gelegen aan de Roggelseweg nabij restaurant Sint Elisabeth en het Bezoekerscentrum Leudal.
- Het organiseren van de jaarlijkse herdenking op de donderdag gelegen het dichtst bij de 17de november.
- Het onderhouden van de website www.monumentoftolerance.com en de daaraan verbonden database.
- Het bevorderen van tolerantie onder voormalige vijanden door het verrichten van research en geven van voorlichting.
- Het blijven inzetten voor het opsporen en identificeren van vermiste militairen (en materieel).
- Het ijveren voor een blijvend en op waardige wijze gedenken van de gevallenen.
- Het verrichten van verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting telt circa 10 vrijwilligers



DE STICHTING SINT ELISABETHSMOLEN

WERKTERREIN EN DOELSTELLING

Op 12 juni 2015 is de molen officieel in gebruik genomen. De opgewekte elektriciteit wordt geleverd aan de naastgelegen St. Elisabeths' Hof en aan het net. De turbine wekt ongeveer 53.000 kWh stroom op, dat is voldoende voor ongeveer 15 huishoudens. De opbrengst van de elektriciteit wordt ingezet voor het beheer en onderhoud van de molen én ook voor het organiseren van educatie over de molen en de energieopwekking. Verder komt er een dak boven om de molen en de installatie te beschermen tegen weersinvloeden. De watermolen wordt daarmee een nieuwe toeristisch-educatieve trekpleister voor het Leudal.

De stichting telt circa 10 vrijwilligers

Bezoekerscentrum Leudal

Roggelseweg 58
6081 NP Haelen
0475-497010

NL97RABO 0123 4905 61
RSIN: 815177057
KvK: 12059680

www.bezoekerscentrumleudal.nl
bestuur@bezoekerscentrumleudal.nl